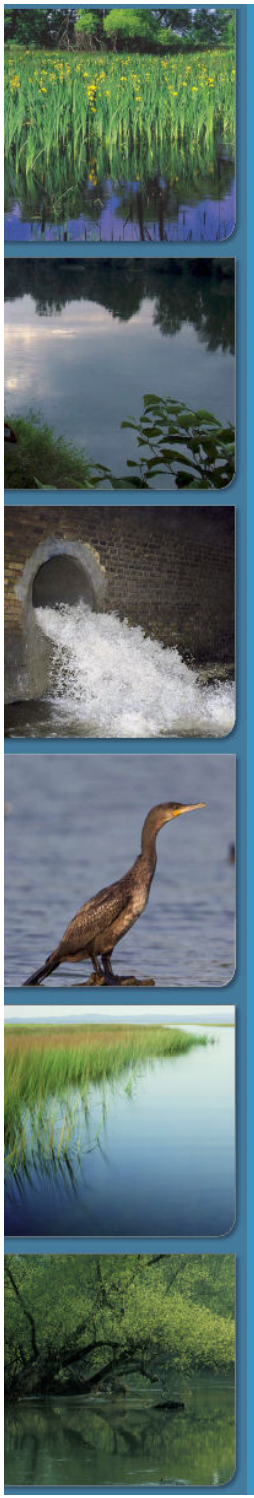

Javaslatok a 1-11 Sió alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

Katona Ottó
Viziterv Alba Kft.

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

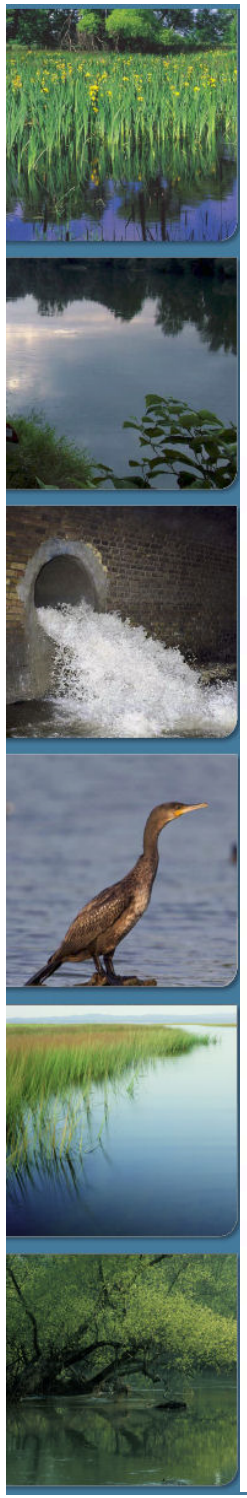

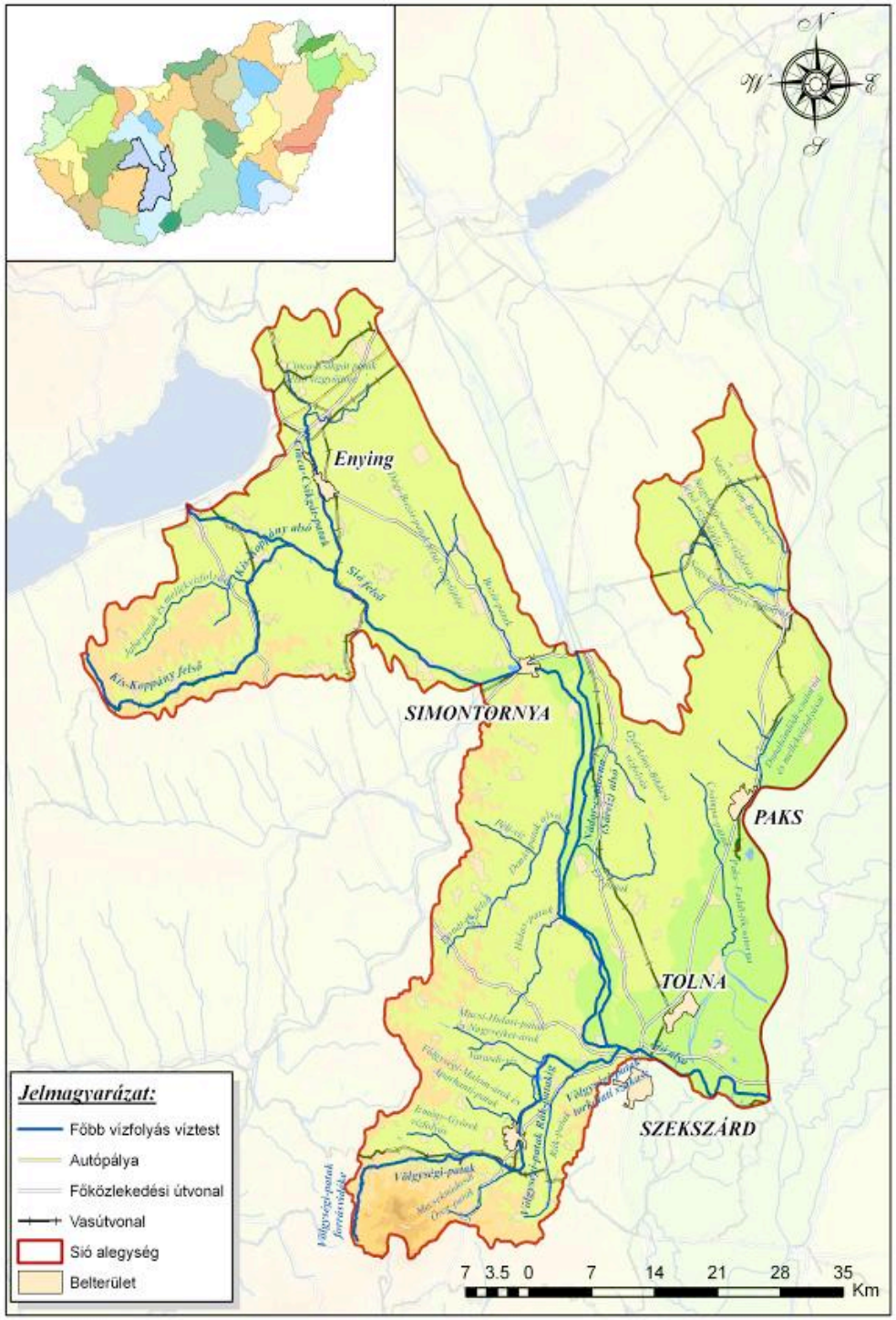

1-11
Sió alegység

31 db kijelölt vízfolyás víztest

6 db kijelölt állóvíz víztest

10 db kijelölt felszín alatti víztest

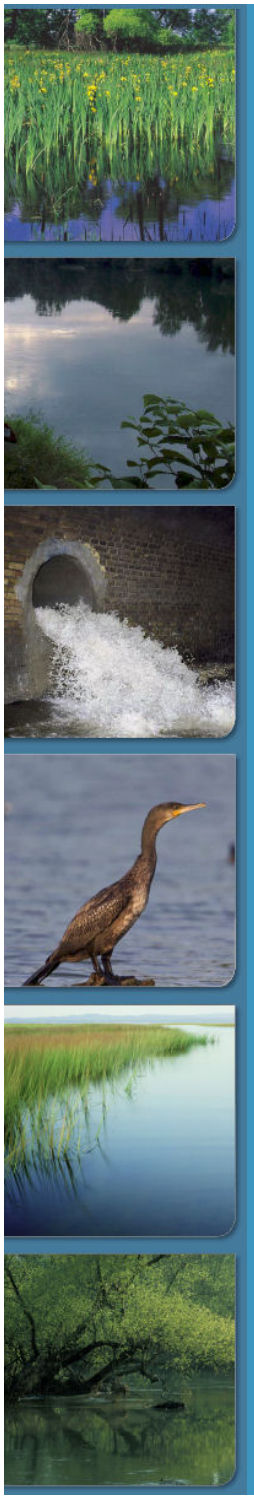

1-11 Sió alegység vizei
(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások:

- Sió
- Nádor-csatorna alsó
- Völgységi patak
- Donát-patak

Állóvizek:

- Tolnai Északi, Déli Holt-Duna
- Bogyiszlói Holt-Duna
- Faddi Holt-Duna

Főbb felszín alatti víztestek:

- Sekély porózus és porózus vízgyűjtők:
  - Séd-Nádor-Sárvíz; Sárvíz, Sió vízgyüjtő; Duna jobb parti-Paks alatti;Bölcske-Bogyiszlói-öblözet
- Termál porózus víztest:
  - Nyugat-Alföld; Délnyugat-Dunántúl

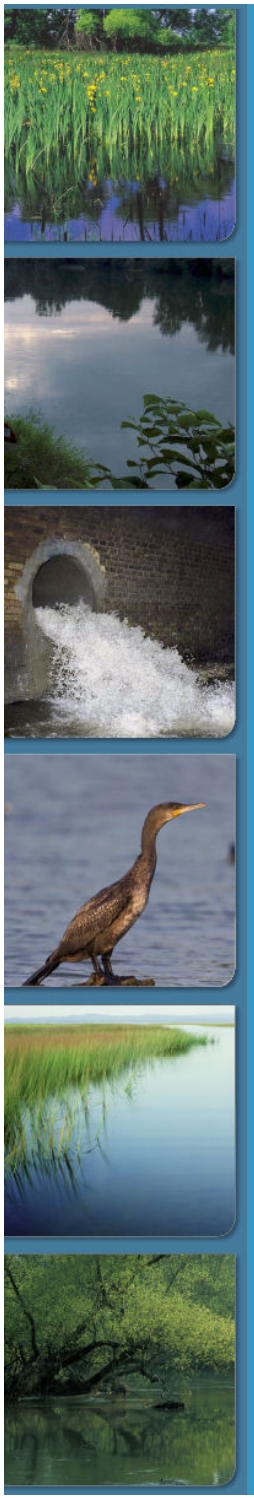

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Vízfolyások (31)

1. Vízfolyások szabályozottsága

- Rendezett mederforma, nem megfelelő fenntartás (28),
- Nem megfelelő hullámtéri tevékenység (28),
- Zonáció hiánya (26)

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- Mezőgazdasági diffúz szennyezés (26),
- Települési diffúz szennyezés (17),
- Völgyzárógátas tározókból történő vízleeresztés (15)

3. Sótartalom és hőterhelés

Hőgyész→Donát patak, Dunaföldvár→Duna,Vajta→Nádor, Tengelic→Éri-patak

4. Veszélyes anyagok

Veszprém Megye→Nádor, Simontornya, Paks

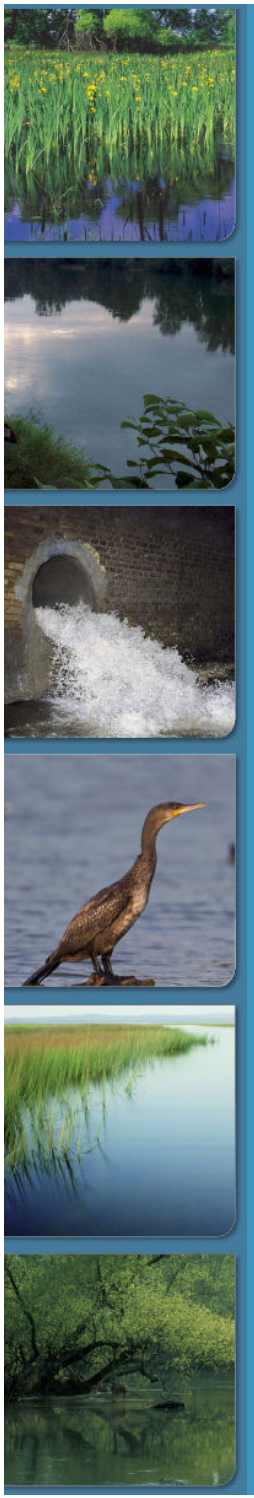

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Állóvizek (6)

–

1. Állóvizek szabályozottsága
   – Korlátozott vízutánpótlás (4)
2. Tápanyag és szervesanyag terhelés
   – Mezőgazdasági diffúz szennyezés(6)
   – Intenzív/extenzív haltenyésztésből származó terhelés(4)

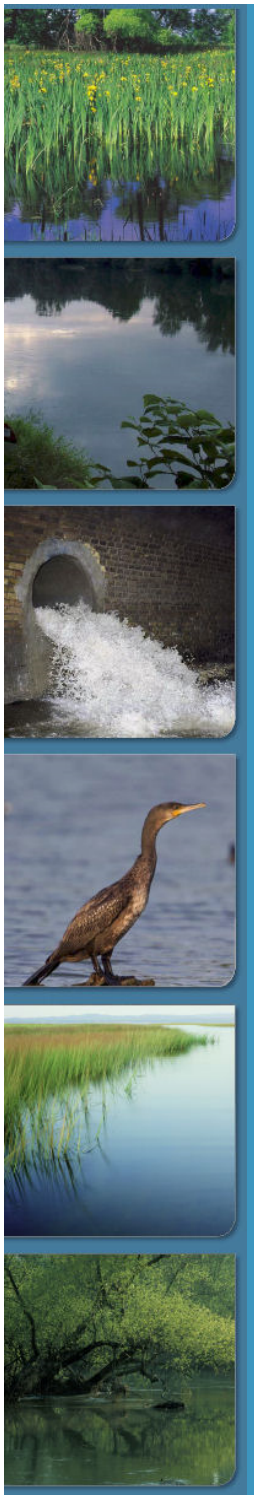

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Felszín alatti vizek (10)

1. Nitrát és ammónium szennyezésekkel kapcsolatos problémák (Séd-Nádor-Sárvíz; Sárvíz, Sió vízgyüjtő)

- Diffúz szennyezés mezőgazdasági területről, településről származó diffúz, állattartó telep

2. Egyéb szennyezések (Séd-Nádor-Sárvíz; Sárvíz, Sió vízgyüjtő)

- Ipartelepek általl okozott szennyezés (Simontornya Bőrgyár, Budapesti Vegyi Művek Hidasi Gyáregység)

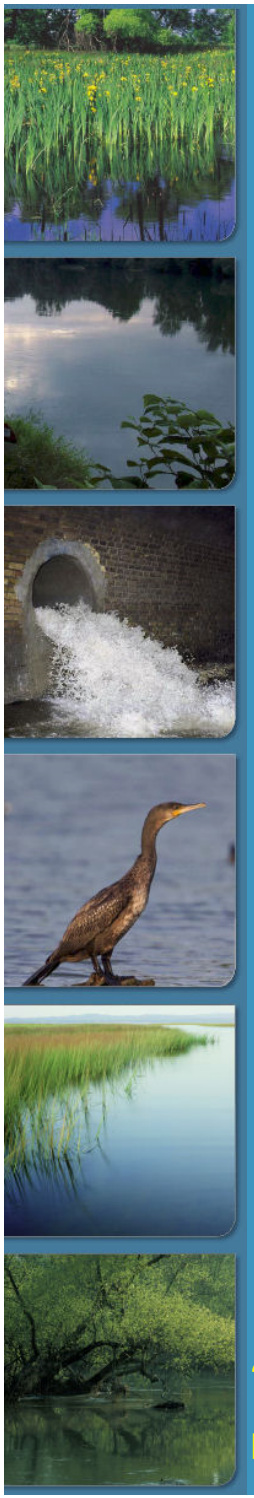

Erősen módosított víztestek

Víztestek	Olyan társadalmi igény, ami miatt létrehozták, illetve módosították a víztestet
1) Állapotértékelés alapján erősen módosított kategóriába sorolt	
Bozót-patak	Völgyzárógátas halastavak
Cinca-Csíkgát-patak	Enyingi völgyzárógátas tározó
Dégi-Bozót-patak felső vízgyűjtője	Völgyzárógátas halastavak
Donát-patak felső	Völgyzárógátas halastavak
Donát-patak alsó	Völgyzárógátas halastavak
Dunakömlődi-csatorna és mellékvízfolyásai	Völgyzárógátas halastavak
Hidas-patak	Völgyzárógátas halastavak
Izmény-Győrei vízfolyás	Völgyzárógátas halastavak
Nagykarácsonyi-vízfolyás	Völgyzárógátas halastavak
Nagykarácsonyi-vízfolyás felső vízgyűjtője	Völgyzárógátas és oldaltározós halastavak
Nagyvenyim-Baracsi-ér	Völgyzárógátas halastavak
Paks-Faddi-főcsatorna	Belvízvédelem
Rák-patak	Völgyzárógátas halastavak
Völgységi-Malom-árok és Aparhanti-patak	Völgyzárógátas és oldaltározós halastavak
Völgységi-patak torkolati szakasz	Árvízvédelem
Nádor-csatorna (Sárvíz) alsó	Árvíz-, belvízvédelem
Jaba-patak és mellékvízfolyásai	Völgyzárógátas halastavak
Kis-Koppány alsó	Árvízvédelem
2) Az állapotértékelés alapján bizonytalan, hogy erősen módosítottá nyilvánítsák-e	-
3) Mesterséges víztestek	
Sió felső	Balatoni vízleeresztés
Sió alsó	Mesterségesen kialakított ásott meder
Paks PA HE halastavak	Extenzív haltenyésztés
Pósa tórendszer	Intenzív haltenyésztés

??? Egyetért-e azzal, hogy a megadott indok alapján erősen módosított víztestté kell nyilvánítani az adott víztestet?

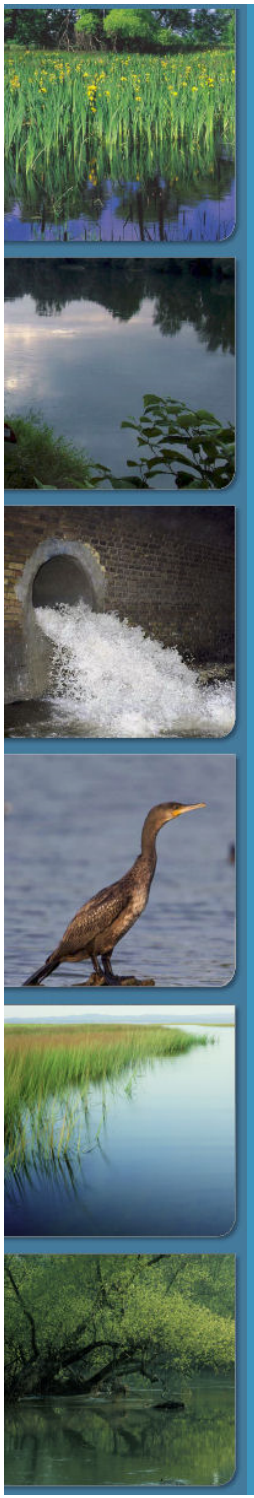

A felszíni vizek ökológiai állapota jelenleg

Vízfolyások - összesen 31 db

Ebből 2 jó, 13 nem éri el a jó állapotot, 16 adathiány miatt nem dönthető el.

Állóvizek – összesen 6 db

Ebből 1 jó, 5 adathiány miatt nem dönthető el.

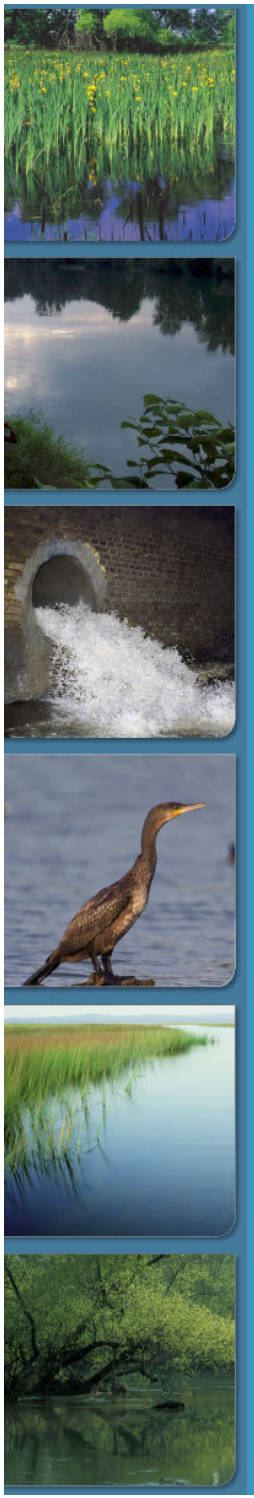

A vizek kémiai állapota jelenleg

Vízfolyások - összesen 31 db

Ebből 1 jó, 1 nem éri el a jó állapotot, 29 adathiány miatt nem dönthető el.

Állóvizek – összesen 6 db

Ebből 6 adathiány miatt nem dönthető el.

Felszín alatti vizek – összesen 10 db

Ebből 8 jó, 2 nem éri el a jó állapotot.

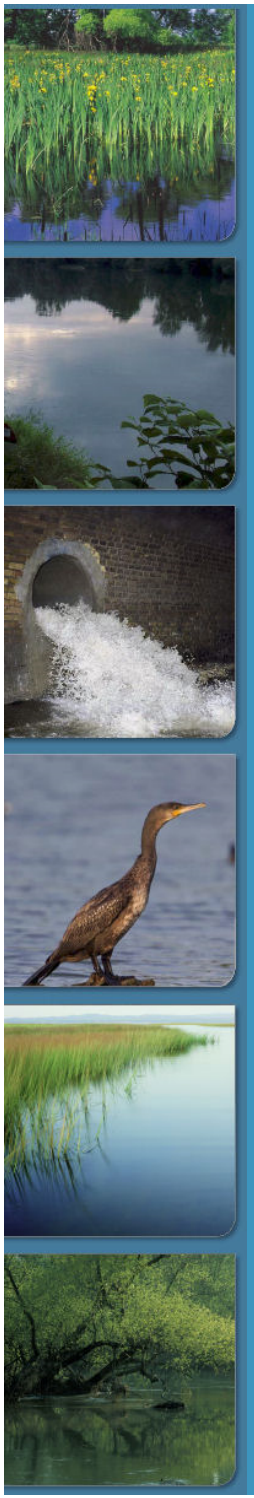

Célkitűzések és mentességek

Víztestek típusa	Víztestek száma összesen (db)	Jelenlegi jó állapot/potenciál fenntartása (%)	Jó állapot/potenciál elérése			Enyhébb célkitűzés (javaslat, %)
			2015-re (%)	2021-re (%)	2027-re (%)	
Vízfolyások összesen	31	6	—	26	68	—
Természetes	11	9	—	27	64	—
Erősen módosított	18	6	—	28	67	—
Mesterséges	2	—	—	—	100	—
Állóvizek összesen	6	17	—	83	—	—
Természetes	4	25	—	25	50	—
Erősen módosított			—			—
Mesterséges	2	—	—	—		100
Felszín alatti vízek	10	80			20	
Összesen	47					

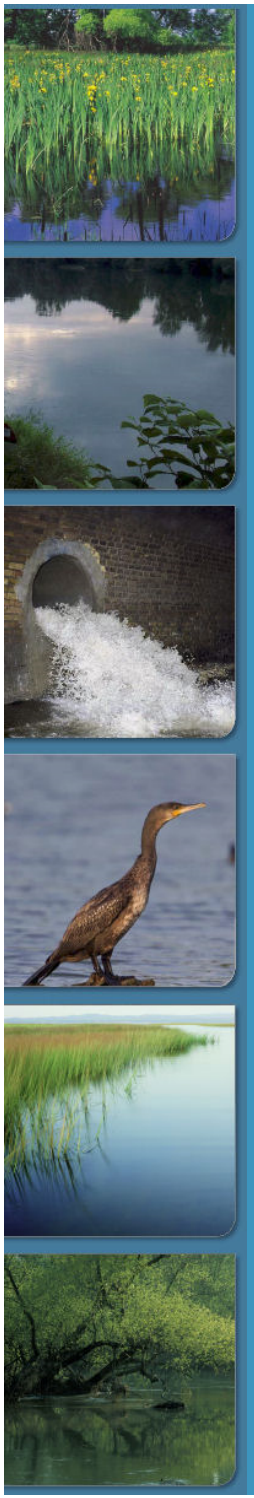

2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai

Időbeni mentességek főbb okai:

- **aránytalanul magas terheket jelent a megvalósítás,**
- a szükséges ökológiai helyreállási idő hossza,
- műszaki természetű gyakorlati vagy jogszabályi kényszerek meggátolják.

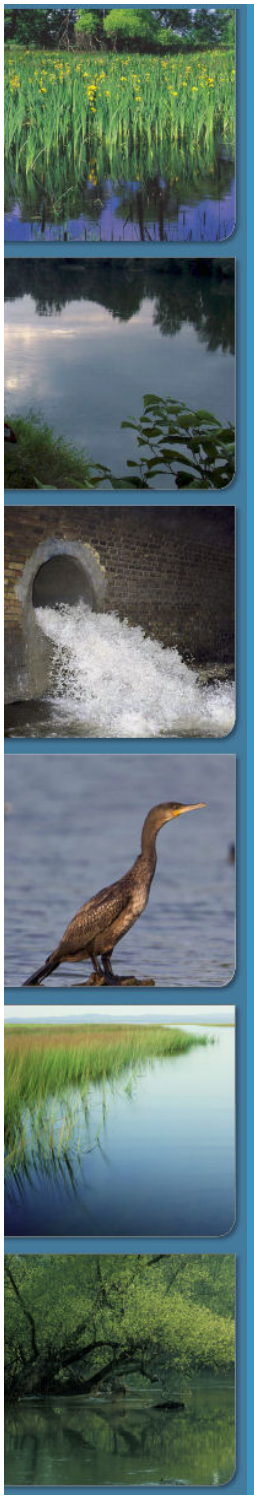

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

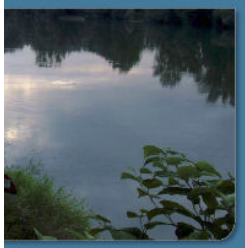

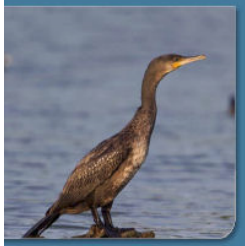
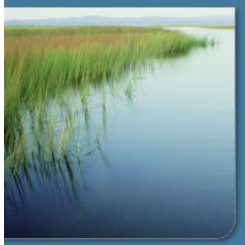
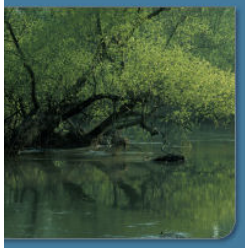

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

1. Területi agrárintézkedések

- trágyázási gyakorlat megváltoztatása,
- a művelési módszerek módosítása,
- magának a területhasználatnak a módosítása (erdősítés, gyepesítés, élőhelyek létrehozása)

Dombvidéken az erózió csökkentésével lehet eredményeket elérni

Síkvidéken a tápanyagterhelés bevezetett belvíz mennyiségével csökkenthető.

Megvalósító, költségviselő: Mezőgazdasági gazdálkodók (az állam, a keletkező hátrányok és a bevétel kiesés kompenzációját támogatja)

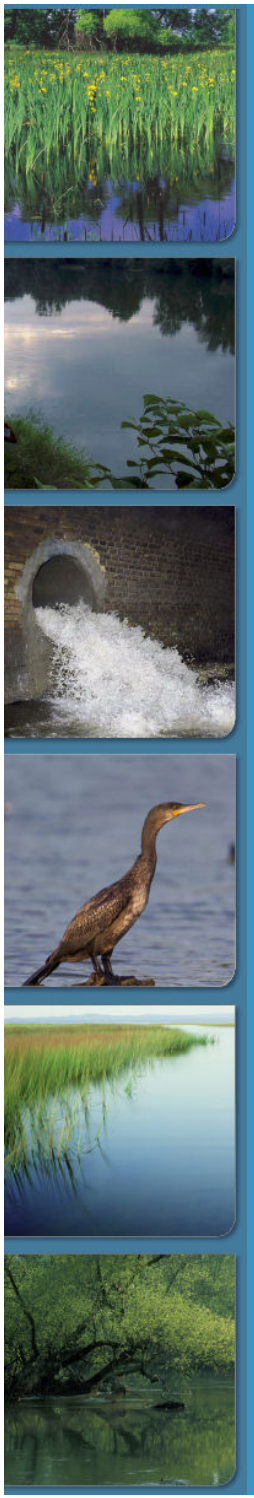

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

2. Csatornázás és szennyvízelhelyezés

Szennyvíztisztító telepek fejlesztése, csatornahálózat bővítése a Szennyvíz Program (SZP) szerint (Polgárdi, Gyönk, Siófok, Simontornya)

Települések csatornázása SZP szerint (Mezőfalva, Nagyvenyim, Baracs, a dunaújvárosi szennyvíztelepen történik a tisztítás)

Illegális szennyvízbevezetések megszüntetése

Megvalósító, költségviselő: Önkormányzat, lakosság.

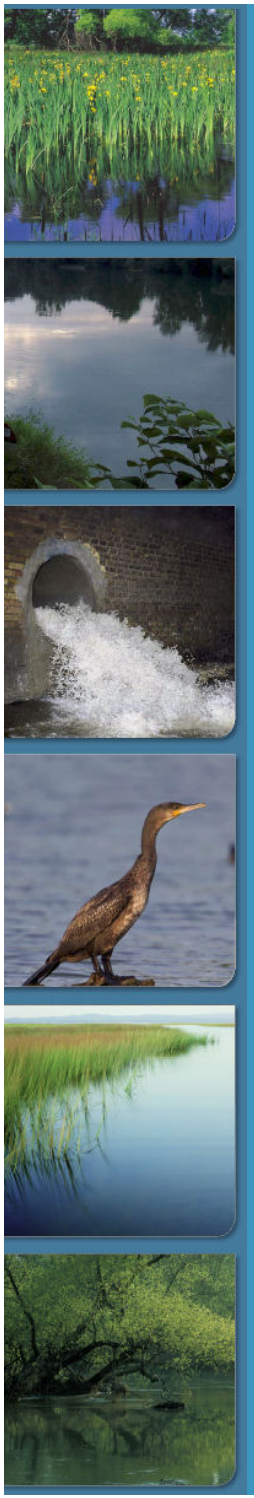

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

3. Települési eredetű szennyezések csökkentése

Kommunális hulladéklerakók rekultivációja, új hulladéklerakók kialakítása megfelelő műszaki védelemmel (Hőgyész, Balatonszabadi, Bonyhád)

Illegális hulladéklerakók felszámolása (Simontornya)
Belterületi jó vízvédelmi gyakorlat

Megvalósító, költségviselő: Önkormányzat.

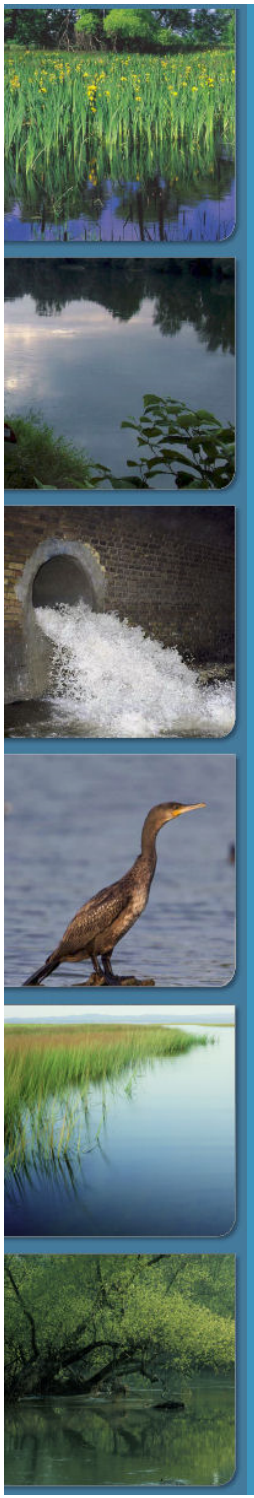

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

4. A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

Jó tógazdasági gyakorlat

Halászati vagy horgászati hasznosítású állóvizek, völgyzárógátas tározók megfelelő vízminőségének, illetve vízleeresztésének biztosítása

Megvalósító, költségviselő: halászati, horgászati tevékenységet végző vízhasználók.

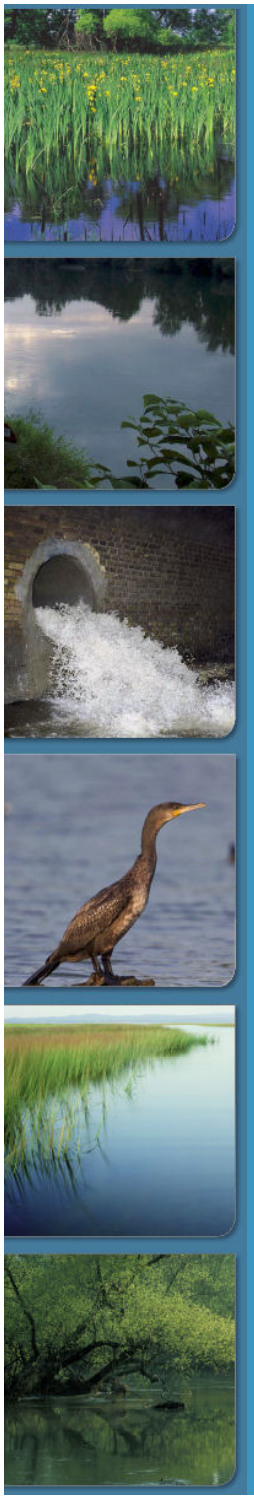

Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

1. Ipari szennyvízkibocsátásokból származó terhelések csökkentése, termálvíz bevezetések korlátozása

Ipari szennyvíz és használt termálvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése) (Nagyvenyim KVJ Művek)

Megvalósító, költségviselő: Ipari szennyvízkibocsátók.

2. Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

A vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program) Simontornya,

Megvalósító, költségviselő: Szennyezett területek tulajdonosa, kezelője.

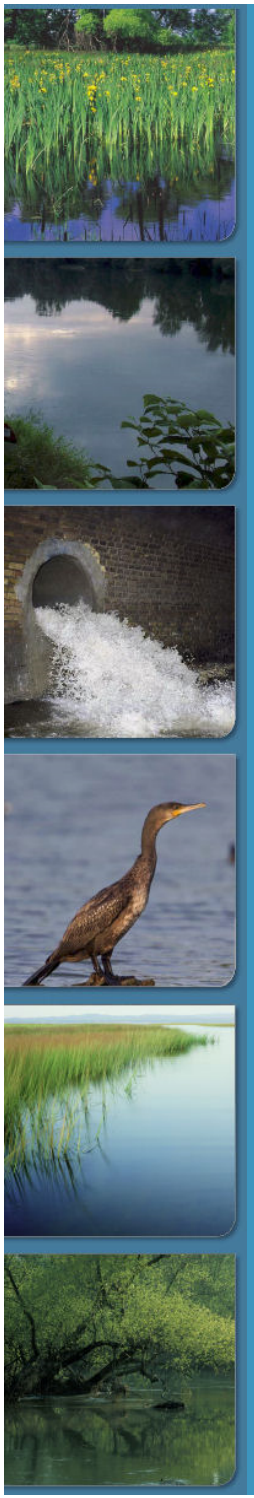

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

- **Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja**
- megfelelő szélességű hullámtér vagy nyílt ártér létrehozása
- partmenti védősáv
- mederrehabilitáció
- belterületi mederszakaszok rendezése (Siófok, Simontornya, Ozora)

Megvalósító, költségviselő:
Vízfolyás tulajdonosa, kezelője.
ROP, KEOP ÚMVP.

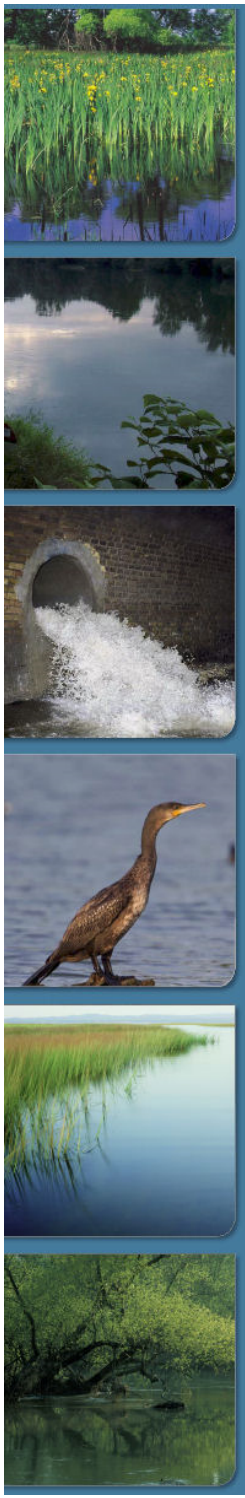

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

2. Nagy folyók szabályozottságának csökkentése

(Nádor-csatorna alsó szakasza és Sió alsó szakasza)

- természetes parti növénysávok kialakítása
- mezőgazdasági területek, valamint a vízfolyás közötti védősáv ütemezett kialakítása
- folyók árvízi vízszállító kapacitásának megőrzése mellett vizes élőhelyek létrehozása

3. Mesterséges csatornák rekonstrukciója

(Sió felső szakasza)

- kikötőfejlesztés
- hullámtéri gyepgazdálkodás
- művelési mód váltása
- parti növénysávok kialakítása

Megvalósító, költségviselő: Mesterséges csatornák tulajdonosa, kezelője (állam, belvíztársulatok, egyéb)(ROP-ok, ÚMVP).

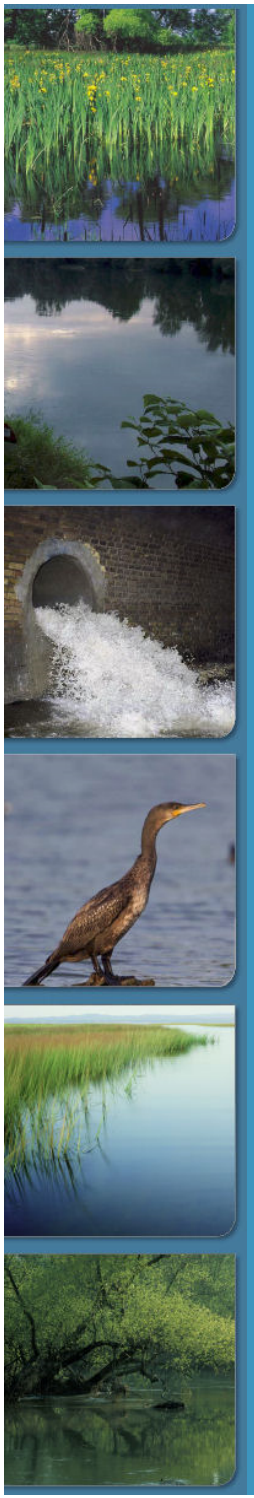

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

4. További intézkedések

A tározók üzemeltetésének felülvizsgálata az új előírások szerint (jó halgazdasági és horgászati gyakorlat) és az üzemrend szükség szerinti módosítása.

A felülvizsgálat és a jogszabály változás adta intézkedések megtétele.

Megvalósító, költségviselő: Vízfolyások, állóvizek tulajdonosa, kezelője, vízhasználók.

ROP KEOP

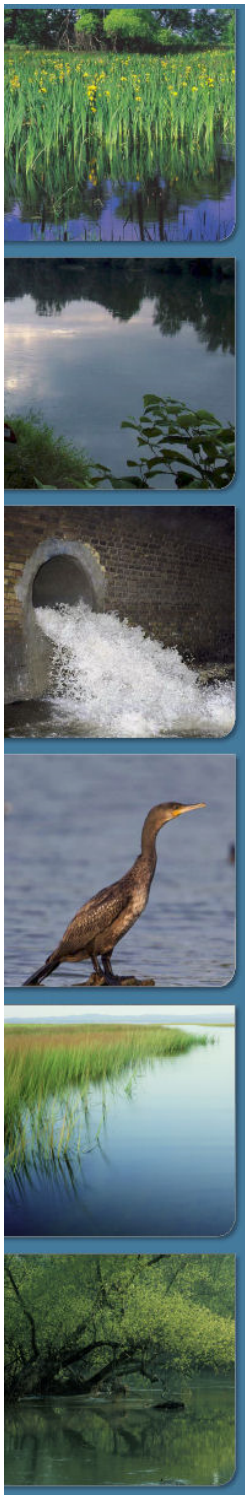

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. A felszín alatti vizek fenntartható használata

Az alegység által érintett felszín alatti víztestek mennyiségileg jó állapotban vannak, intézkedést nem igényelnek.

- igénybevételi határérték
- víztakarékosság
- illegális vízkivételek felszámolása

Megvalósító, költségviselő: állam, vízhasználók

2. Felszíni vizek fenntartható használata

- hasznosítható vízkészlet
- víztakarékosság
- engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása

Megvalósító, költségviselő: állam, vízhasználók

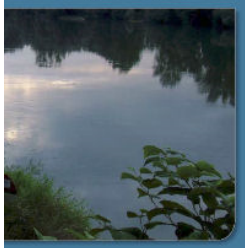

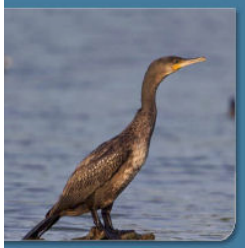
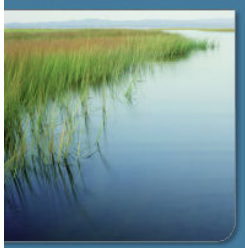
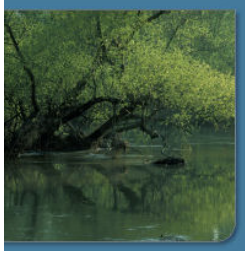

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program

Meglévő telepek fejlesztése:

alegységeken található települések (88 db) közül 22 érintett az ivóvízminőség-javító programban

Megvalósító, költségviselő: önkormányzat

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

- Ivóvízbázis védelmi Program végrehajtása

Az alegység által érintett sérülékeny üzemelő vízbázisok: Fadd, Tolna, Gerjen,

Megvalósító, költségviselő: Víziközmű tulajdonos, szolgáltató: önkormányzat, állam, szennyezők (szennyezések csökkentését szolgáló beruházások).

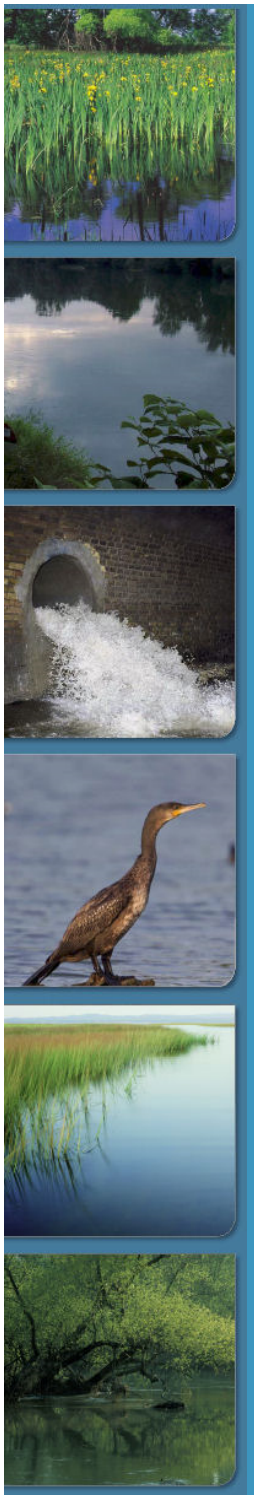

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

1. Védett természeti területek speciális védelme

Natura 2000 területek (34 199ha):

A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére vonatkozó szabályok megalkotása

A Natura 2000 területekre vonatkozóan fenntartási tervek kidolgozása

Megvalósító, költségviselő: A Natura 2000 terület tulajdonosa, kezelője (állam, mezőgazdasági gazdálkodók stb.).

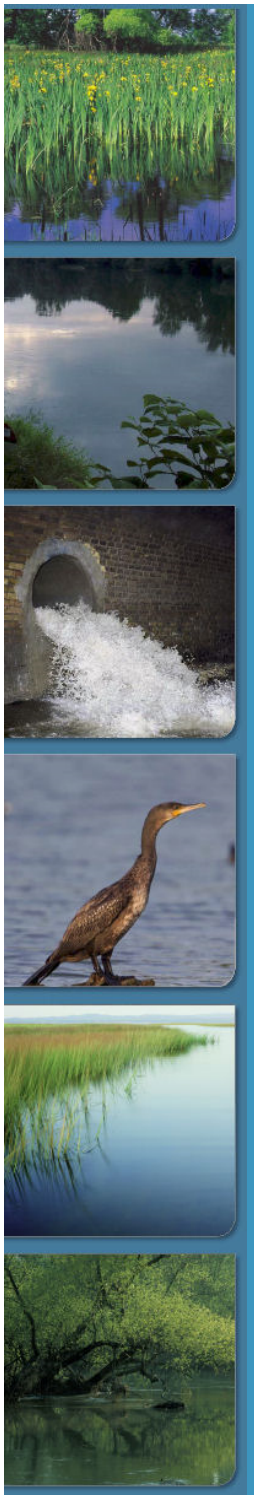

Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok (környezeti hatásvizsgálatok)
2. Engedélyezési eljárások
3. Monitoring fejlesztése
4. Információk biztosítása, nyilvánosság
5. Költségmegtérülés elvének érvényesítése
6. Képességfejlesztés (K+F, szakemberképzés stb.)